

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Censibus, Exactionibus & procurationibus. Titulus 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

nitus hoc fuerit observatum, nisi in illorum fundatione focus constitutum fuerit, seu per electionem sit de rectore locis huiusmodi providendum. Sed eorum gubernatio viris providis, idoneis, & boni testimonii committatur, qui sciant, velint, & valeant, loca ipsa, bona eorum, ac iura utiliter regere, & eorum proventus & redditus in personarum usum miserabilium fideliter dispensare, & quos in usus alios bona praedicta convertere praesumptio verisimilis non existat: in quibus sub obestatione divini iudicii illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committitur, ad instar tutorum & curatorum iuramentum praestare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria a conscribere, & ordinariis seu aliis, quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quod si secus a quoquam fuerit attentatum, collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis.

Declarat constitutionem non extendi ad hospitalia religiosorum vel militarium ordinum, h. d.

Praemissa vero ad hospitalia militarium ordinum, aut religiosorum etiam aliorum extendi minime volumus: quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctae obedientiae virtute mandamus, ut in illis secundum suorum ordinum instituta & antiquas observantias providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurant: ad quod per superiores eorum auctoritate distinctione rogantur, statutis aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in praemissis.

Confervat antiquas consuetudines talium locorum, circa divina officia & sacramenta, Ioan. Andr.

Ceterum nostrae intentionis existit, quod si qua sint hospitalia, altare, vel altaria, & coemeterium ab antiquo habentia, & Presbyteros celebrantes & sacramenta ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueverint in illis exercere praemissa, antiqua consuetudo servetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

DE IVRE PATRONATUS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Si praesentati ad ecclesias per patronos ecclesiasticos, in quibus ipse non consueverunt omnia nec a supportare, non assignentur intra terminum competentem congrua portio, diocesano eam assignare debent. Quod locum non habet, quando contra sunt per patronos supportanda, h. d. Ioan. Andr.

Clemens V. in concilio Viennensi.

VT constitutio, quae ad ecclesiam aliquam quemvis etiam ad exemptorum praesentationem admitti consuetudine non obstante contraria prohibet, nisi praesentato de proventibus eiusdem ecclesiae, talis coram diocesano portio fuerit assignata, unde iura possit Episcopalia solvere, & sustentationem habere congruam, sicut expedit observetur, ipsam declarare, ac de quodam adiacere consulta huiusmodi sacri concilii approbatione providimus. Diocesani sub obestatione divini iudicii districtius inhiabentes, ne praesentatum aliquem per quamcumque personam ecclesiasticam jus praesentandi ad ecclesiam aliquam habentem admittant, nisi intra certum terminum competentem, per diocesanos et ipsos praesentantibus praefigendum, ipsi praesentato fuerit coram eis (ut praescri-

a al. Inventarium. b al. ecclesiastica. c al. sta: in illis partibus, &c. d In antiquioribus codicibus constanter legitur ita: acci quadam, &c. e al. Episcopos.

bitur a) congrua de proventibus ecclesiae portio assignata. Quam si forsitan idem praesentantes intra terminum ipsum assignare neglexerint, ne factum commoneat praesentato, statim, ut extunc diocesano debeant praesentatum (nisi aliud canonicum obstat) admittere, & in portam praesentantium ad diocesanos ipsos potestas assignationis huiusmodi devolvatur. Praecipimus autem diocesanis eidem, sub ipsius obestatione divini iudicii, ipsorumque conscientias oneramus, quod moderationem portionis h. ipsius debite faciant, nec odio vel favore, vel aliis in pluri vel minori tamen illam scienter excedant. Sanè in prioratum vel aliorum, tam regularium, quam secularium locorum ecclesiasticis, in quibus religiosi vel alii, ad quos eorum redditus pertinere noscuntur, praedicta consueverunt onerari portare, praemissa nullatenus observentur: sed omnia, quae ecclesiarum ipsarum perpetuis Praesentibus, aut vicariis incumbere, si dicta eis assignatio facta esset, religiosi & alii supradicti plene subire, ac Praesbiteros, seu vicarios ipsos decenter tractare, nec non sustentationem eis praestare sufficientem & congruam teneantur. Ad quae omnia integraliter adimplenda, & minime ad observacionem debitam assignationis per diocesanos in casu alio (ut praemittitur) faciendam, religiosos praedictos, & alios quoslibet à diocesis eidem ecclesiastica volumus censura compelli. Non obstantibus exemptionibus aut aliis quibuslibet privilegiis, consuetudinibus, vel statutis, quae circa praemissa, vel eorum aliquod religiosi ipsi aut alii, in nullo valde minus suffragari.

CAP. II.

In plures heredes unius ex pluribus patronis transmissis per stirpes, h. d. Ioan. Andr.

Idem.

PLures et ab uno ex patronis ecclesiae relicti heredes vocem duntaxat unius habebunt in praesentatione rectoris. Et (ut facilius provideatur ecclesiis) nec inconveniens reputamus, patronos ipsos inter se potest liberè convenire, de rectore ab eis alterius vicariis praesentando: Quibus etiam ex eadem causa permissum, ut plures ad vacantem ecclesiam possint eo modo praesentare personas, quod una ex eis egi per Episcopos valeat & admitti.

DE CENSIBVS, EXACTIONIBVS & procuracionibus.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

Religiosi subire tenentur onera, quae incumbunt ecclesiae pro eo ante hoc Concilium acquisita: nisi privilegio, exemptio vel alia iusta causa iuventur: quae privilegia vel exemptiones non possunt in ecclesia post Concilium acquirere, h. d. Ioan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Cum sit naturae consonum, illos non recitare onera, qui rerum commoda complectuntur, hinc in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut religiosi quicumque pro monasteriis & ecclesiis, quae ad eos quocumque sint titulo devolunt, procuraciones legatorum sedis Apostolicae, ac iura Episcopalia, & alia praestari pro ipsis, antequam ad eos pervenissent, solita, promptè solvere studeant: nisi forsitan sedis Apostolicae privilegio, exemptione, vel alia causa legitima, ab his se valeant excusare. Privilegia vero, seu exemptiones huiusmodi ad monasteria, seu ecclesias, quae ad eos obvenerint continget, in posterum volumus non extendi.

a al. Praemittitur. b al. personis. c De iudicibus sicut Lambertini, de iure patron. art. 22. q. 1. par. 1. num. 3. CAP.

Parit quaedam gravamina, qua praelati inferebant exemptis, precipue Cisterciensibus, & illa fieri prohibet: statuens quod Episcopi, qui in monasteriis Cisterciensis ordinis charitati vobis procurantur, sine contentis cibariis, qua per illos sibi ministrantur. Si vero procurantur ex debito, ipsi voluntibus carnes ministrari debent extra septa monasterii, vel saltem extra portam, qua dicitur regularis. Ipsi etiam elemosynarii si fragmenta mensarum possunt pauperibus erogare, hoc dicit. Ioan. And.

Idem.

Ad nostrum (quod dolentes referimus) pervenit auditum, quod ecclesiarum praelati ad monasteria Cisterciensis ordinis accedentes, licet ab eis charitati ve recipiantur, & eis curialiter necessaria ministrantur, cibis tamen regularibus non contenti, contra privilegia dicti ordinis carnes petunt, & si eis non ministrentur, austerius violentent. Et licet in locis eisdem fiant elemosynae competenter, ipsi tamen praelati ipsis religiosis in vicis aliis elemosynas faciunt, etiam in aliis quibus locis, in quibus procuraciones non habent, de consuetudine vel de iure. Pro equitatis quoque ferendis, licet ferris non egeant, & coci eorum sui officii ratione pecuniam exigunt & extorquent: Nec compositiones super procuracionibus inter praelatos ipsos & eos initas eis servant. Ipsi etiam in recipiendis procuracionibus ita graves existunt, quod ipsi in eorum monasteriis & ecclesiis procuraciones recipiuntibus, longi temporis victum brevis hora consumit: & dum procuraciones recipiunt, canes venaticos, falcones & accipitres secum habent. Et nisi voluntati satisfiant eorum, valva monasteriorum feu ecclesiarum pro violentiam saepe franguntur, & ornamenta ecclesiae exportantur, pluresque procuraciones recipiant una die sedis Apostolica privilegio non suffulti, interdum in pecunia numerata, visitationis etiam officio non impenso, & occasione dictarum procuracionum, idem praelati ab ipsis frequenter exigunt, qua illis solvere non tenentur, intolerabilia eisdem gravamina cumulantes. Sunt & nonnulli qui procuraciones nunciatorum Apostolicae sedis, aliisque extraordinaria onera exemptis & aliis religiosis pro majori parte imponunt, ut se ac Presbyteros liberent, seculares religiosis ad ordinandum huiusmodi onerum distributionem minime assentes: In multis etiam aliis praelati, exempta monasteria, & ipsorum ecclesias utroque illis iure subjectas, gravant in procuracionibus recipiendis; & oneribus insolitis imponendis: Nos igitur super his volentes de opportuno remedio providere, sacri approbatione concilii duximus statuendum, ut si Episcopi non causa visitationis, sed charitativae hospitalitatis, ad monasteria venerint supra dicta, victualia gratis recipiant, qua charitatis gratia eis fuerint ministrata. Ipsi autem Episcopi, ad monasteria venientibus supra dicta, & procuraciones ibidem recipiuntibus sibi debitas de iure communi, consuetudine, privilegio, vel iure alio specialiter, in domibus ipsorum monasteriorum, extra tamen septa ipsorum existentibus; si que fuerint ad hoc aptae, alioquin intra septa ipsa, non tamen intra portam, quam regularem appellamus, carnum pro congruentia temporis si voluerint (privilegio non obstante) quocumque cibaria ministrantur. Nec inconveniens reputamus, si fragmenta, qua de mensis ipsorum Episcoporum & suorum familiarium colliguntur, per ipsorum Episcoporum elemosynarios ibidem pauperibus erogentur. Ab aliis autem gravaminibus, ex precibus superius, praelati diligentius abstineant.

a Vid. e. cum Apostolus. extra de censib. & cap. 1. & 3. eod. m. lib. 8. & vid. Concl. Trid. sess. 24. de refor. c. 3. ubi plene de materia visitationis. b al. sunt etiam, &c. c. al. sta. diligenter prorsus abstineant.

abstineant, si Dei & Apostolicae sedis indignationem voluerint evitare.

Diocesani, quibus hoc constat, illos qui exigendo a clericis pedagia, vel guidagia excommunicati sunt vel interditi, publicare debent. Ioan. And.

Idem in eodem.

Præsenti a constitutione iubemus, ut locorum diocesani contra eos, qui ab ecclesiis vel personis ecclesiasticis pro earum rebus propriis, quas non negotiandi causa deserunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia vel guidagia suo vel alieno nomine exigunt, vel torquent in animarum suarum periculum, & eorum a quibus ea exigunt, praedictum & gravamen, excommunicationis & interdicti sententias a iure prolatae, postquam de his ipsis constiterit, omnino publicent, vel a suis subditis tamdiu faciant publicari, donec illi sic exacta restituerint, & de transgressione huiusmodi satisfecerint competenter.

DE CELEBRATIONE MISSARVM, & aliis divinis officiis.

TITVLVS XIV.

CAP. I.

Praelati, ad quos spectat correctio, & illi negligentibus, superiores ipsorum debent esse solerti, ut horis debitis in cathedralibus, regularibus, & collegiatis ecclesiis hora canonica devotè spoliantur: & quod in ecclesiis aliis celebratur convenienter & debite divinum officium, & nocturnum principaliter, hoc intendit. Ioan. And.

Clemens V. In Concilio Viennensi.

Gravi & nimium turbatione movemur, quod ex nonnullorum rectorum negligentia, qua dum spem impunitatis permittit, multam nutrire perfiditiam confuevit in subditis, plerique ecclesiarum ministri modestia ordinis clericalis abjecta, dum offerre Deo sacrificium laudis fructum laborum suorum in puritate conscientiae & animi devotione deberent, horas canonicas dicere, seu psallere, transcurrendo, syncopando, extranea quidem & plerumque yana, prophana, & inhonesta intermiscendo colloquia, tarde ad chorum conveniendo, seu ecclesiam ipsam absque rationabili causa ante finem officii exeundo frequenter, aves interdum portando, seu faciendo portari, canesque secum ducendo venaticos, ac quasi nihil pretendentes de clericali militia, in corona, vestibus, & tonsura, divina etiam celebrare, aut eis interesse nimis indevote praesumunt. Nonnulli etiam tani clerici, quam laici, praeterim in festorum certorum vigiliis, dum in ecclesiis deberent orationi insistere, non venentur in ipsis earumque cometeriis choreas facere dissolutas, & interdum canere cantilenas, ac multas insolentias perpetrare, ex quibus ecclesiarum & cometeriorum violationes, inhonestas, variasque delicta quandoque sequuntur, & ecclesiasticum plerumque perturbantur officium, in divina maiestatis offensam, & astantium scandalum populorum. In multis insuper ecclesiis cum vasis, vestimentis, & ceteris ornamentis ad divinum cultum necessariis, & decentibus utrique (pensatis earum facultatibus) deseruntur. Ne igitur transgressiones invalescant huiusmodi, aliisque veniant in exemplum, sacri concilii approbatione hoc

a Nota quod res clericorum gaudent eodem privilegio quo res ecclesiarum. cap. ultim. de vi. & honos. cler. & ecclesiarum servos. 12. q. 2. Amb. b al. de ipsi eos constituit, &c. c. al. extorta. d. al. sta. de celebratione Missarum, & aliorum officior. e. De materia huius Clement. praefer. Dicit. hic. vide canonissim. m. cap. 1. & c. dolentes, ext. de celeb. missar. f. al. sta. etiam interdum, &c. g. al. perturbant.

Kkkk +

